D17

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 20 (1757) Londonas, 1985 m. gegužės 17 d. XXXIX

32 EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

LAIKAS: 1985 m. rugpjūčio 11-18 d.
VIETA: Centro Pastorale „Mons. G. Carraro“, Lungadige Attiraglio 65, 37124 Verona, Italia.
Tel. 045 - 915877 arba 915423.
arba 915423.

KAINA: DM 315 (viena diena DM 45), registracijos mokestis DM 65, nedirbančiam jaunimui DM 25 (atsiskaitoma vokiškomis markėmis).

MODERATORIAI: Vincas Bartusevičius, dr. Kęstutis Girnius, Kęstutis Ivinskis.

MENINĖS PROGRAMOS VADOVĖ: Eglė Juodvalkė.

TECHNINĖ RENGIMO KOMISIJA:
tėv. Tasius Ereminas, Jūratė Barasaitė, Raimonda Šreifeldaitė.

Skaityti paskaitas ar dalyvauti kitoje programoje jau sutiko:
poetas Kazys Bradūnas (JAV), dr. S. Girnius (V. Vok), kun. dr. V. Kazlauskas (Italija), Linas Kojelis (JAV), dr. R. Lampsatytė-Kollars (V. Vok), V. Natkevičius, M.A. (V. Vok.), dr. T. Remeikis (JAV), kun. A. Rubikas (V. Vok.), dr. St. Šereika (V. Vok.), dr. J. Zaranka (Piet. Am.).

Studijų savaitės metu bus rodomi Elenos Gaputytės ir kitų dailininkų darbai.

Antradienį, rugpjūčio 13 d., pramatytam operos vakarui (Verdžio Aida) „Arena di Verona“ galima rezervuoti bilietus.
Kaina DM 25 ir DM 40.

Registruotis prašoma iki š.m. liepos 1 d.

Pilna programa bus paskelbta vėliau.

Studijų savaitės sąskaita banke:
Litauische Studienwoche, Konto Nr. 8.9340.02 Volksbank Kreis Bergstrasse, 6840 Lampertheim (BLZ 509 914 00).

Smulkesnes informacijas teikia ir registruoja:
Jūratė Barasas,
Rubinstr. 1, 8000 Muenchen 50.
W. Germany.
Tel. 089-1503742. *Rengėjai*

MIRĖ GEN. STASYS RAŠTIKIS

Gegužės 2 d. Los Angeles ligoninėje mirė generolas Stasys Raštikis. Palaidotas gegužės 6 d. Liko jo žmona Marija Smetonaitė-Raštikienė. Velionio tėvai, broliai, seserys, trys dukrelės ištremti į Sibirą 1940 metų birželio 14 d.

Stasys Raštikis, gim. 1896 m. rugsėjo 13 d. Kuršėnuose, Šiaulių apsk., baigęs mokslus, tarnavo caro kariuomenėje, dalyvavo nepriklausomybės kovose, tarnavo Lietuvos kariuomenėje 5-jo pėstininkų pulko vado padėjėju, gilino karo mokslą Vokietijoje, buvo lektorius Aukštuosiuose karininkų kursuose ir Karo mokykloje. Vadovavo 5-jam pėstininkų pulkui, vėliau buvo II pėstininkų divizijos štabo viršininku, kariuomenės štabo viršininku ir nuo 1935 iki 1940 metų Lietuvos kariuomenės vadu. V. Mirono vyriausybėje ėjo Krašto apsaugos ministro pareigas. 1940 m. birželio 15 d. buvo paskirtas Lietuvos min. pirmininku, bet Maskvai pasipriešinus neteko eiti tų pareigų.

Po 1941 m. sukilimo buvo paskirtas Krašto apsaugos ministru. Likvidavę Lietuvos laikinąją vyriausybę, vokiečiai siūlė gen. Raštikiui generalinio tarėjo pareigas, paskui lietuvių legiono vado postą. Jis tų pasiūlymų nepriėmė.

1944 metais pasitraukė į Vakarus, o 1949 m. atvyko į JAV-jas. Čia dėstė svetimas kalbas, dirbo JAV kariuomenės kalbų mokykloje, skaitė paskaitas, pirmininkavo Altos ir Balfo skyriams.

Spaudoje bendradarbiavo nuo 1921 metų, išleido 5 karo vadovėlius, parašė dviejų tomų „Kovose dėl Lietuvos“ ir dvi atsiminimų knygas.

Gen. Stasys Raštikis apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordinu su kardais ir kitais Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Prancūzijos, Lenkijos, Anglijos, Švedijos ordinais ir medaliais.

Prezidentas Europos parlamente

PREZ. REAGANO VILTYS IR SOVIETŲ KARO MAŠINOS GRĖSMĖ

Gegužės 8 dieną, kalbėdamas Europos Parlamente, Strasburge, JAV prez. Reaganas, atžymėdamas karo pabaigos 40 metų sukaktį, apkaltino totalitarines valstybes, kurios sukėlė karą ir padarė taiką mylinčioms tautoms milžiniškus nuostolius. Kartu jis pareiškė pasitenkinimą, kad Vakarų Europa nepasidavė „naujų tironų“ vilionėms ir kad Europos tautos atmetė ekstremistines filosofijas.

Prez. Reaganas iškėlė Čerčilio, Adenauerio, De Gasperi ir Šumano nuopelnus atstatant demokratinę Europą, neatsižvelgiant į pavojus iš Sov. Sąjungos pusės. „Mūsų uždavinys kai kuriais atžvilgiais yra dar sunkesnis: išsaugoti taiką su vis labiau galinga Sov. Sąjunga, sudaryti su ja labiau pastovius santykius ir kartu su ja gyventi pasaulyje, kuriame galėtų klestėti mūsų dvasinės vertybės“.

Prez. Reaganas kreipėsi į Europos Parlamento atstovus, o per juos į visus Vak. Europos gyventojus, ragindamas juos būti vieningais. „Mes Vakaruose turime daug darbo, atliktino kartu; turime likti vieningi, nors tarp mūs kurstoma nesantaika, ir likti stipriais, neatsižvelgiant į pastangas mus susilpninti. Mes turime atsiminti, kad mūsų vienybė bei jėga nėra vien tik bendraminčių sąjungininkų impulsas, bet mūsų prisirišimo prie laisvės natūralus rezultatas“.

Toliau Prezidentas tęsė: „Aš noriu užtikrinti Europos gyventojus apie Amerikos nuolatinį siekimą. Mes buvome šalia jūsų per abiejus didžiuosius karus. Mes buvome su jumis per keturiadešimt kartais skaudžius taikos metus. Mes esame su jumis šiandien, nes mes, kaip ir jūs, nenutolome nuo Vakarų idealų — laisvės ir taikos idealų. Tegul niekas neabejoja dėl mūsų siekimų.

Čia Europoje jūs sukūrėte daugiatautę demokratinę bendruomenę, kurioje laisvai gali judėti gyventojai, plaukti informacija, dvasinės vertybės ir kultūra. Vakarų europiečiai laisvai keliauja visomis kryptimis, pasikeičia idėjomis ir dalyvauja tarpusavio kultūros mainuose. Tad yra mano ir jūsų viltis, jog XXI šimtmetyje, kuris yra vos už 15 metų, visi europiečiai — nuo Maskvos iki Lisabonos — galės keliauti be paso, ir laisvas žmonių bei idėjų pasikeitimas galės apimti ir antrąją Europos pusę. Aš karštai tikiu, kad ateinančiame šimtmetyje bus viena, laisva Europa“.

Prezidentui Reaganui kalbant apie esantį iš Sov. Sąjungos pusės pavojų Vakarų pasauliui, apie 20 Europos Parlamento atstovų, didžia dalimi komunistų, kuriems vadovavo britų darbietė Barbara Castle, kėlė triukšmą ir galop protestuodami demonstratyviai paliko salę.

Kitas žymus britų Darbo partijos parlamentaras, buvęs gynybos ministras Denis Healey, taip pat Sov. Sąjungos draugas, tomis pat dienomis buvo nuvykęs į Sov. Sąjungą dalyvauti „pergalės“ iškilmėse. Maskvoje jis kalbėjosi su Sov. Sąjungos viršūnėmis, padėjo vainiką ant Nežinomo kareivio kapo ir stebėjo sovietų karo pajėgų paradą Raudonojoje aikštėje. Grįžęs į Londoną, jis paskelbė sekmadienio laikraštyje „The Observer“ savo įspūdžius.

Denis Healey tarp kitko pasakė, kad per 40 taikos metų Sov. Sąjunga sukūrė karo mašiną, kuri yra žymiai galingesnė už buvusią nacių Vokietijos. Jis pasakęs rusams, kad toks sovietų ir NATO kraštų ginklavimasis sudaro pavojų taikai.

Pažymėtina, jog Denis Healey prieš karą, būdamas studentu, lankydavosi Vokietijoje ir stebėjo nacių įsigalėjimą. Karo metu britų karininko uniformoje jis kovojo fronte prieš vokiečius. Tad jam nesunku palyginti buvusių Vokietijos ir dabartinę Sov. Sąjungos ginkluotę. Sovietų kariaunos laikysena taip pat daug kuo primena nacius. Iš to, matomai, Sov. Sąjungos draugas ir padarė savo išvadą.

J.R.

JAV LB TARYBOS RINKIMAI

Gegužės 18 ir 19 dienomis Amerikoje renkama JAV Lietuvių Bendruomenės XI Taryba.

ŽYGIS SKANDINAVIJOJ

PABALTIEČIŲ TAIKOS IR LAISVĖS RYŽTO ŽYGIS SKANDINAVIJOJE APIMA DU ĮVYKIUS:

I. Pabaltiečių Pasaulinės Santalkos (Pasaulio Estų Tarybos, Pasaulio Laisvų Latvių Federacijos ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto) ruošiamą SOVIETŲ SĄJUNGOS TEISMĄ už nusikaltimus prieš taiką, Pabaltijo valstybes ir žmogaus teises, kuris įvyks liepos 25-26 d. SAS Hotel Skandinavia, Kopenhagoje. Teismui vadovaus penki pasaulinio masto tarptautinės ir žmogaus teisių specialistai iš Anglijos, Austrijos, Prancūzijos, V. Vokietijos ir Švedijos. Jie apklausinės kiekvienos tautos liudininkus, tarptautinių organizacijų atstovus ir įvertins Pabaltiečių Pasaulinės Santalkos pristatytą dokumentaciją. Daugiau negu dvidešimt žinių agentūrų ir laikraščių pasižadėjo atsiųsti savo korespondentus šio teismo eigai sekti. Apie du šimtai tarptautinių korespondentų, kurie dirba Kopenhagoje, seka įvykių ruošą.

II. Pabaltiečių komiteto Stokholme ruošiamą IŠVYKĄ BALTIJOS JŪRA ir KULTŪRINĮ SĄSKRYDĮ STOKHOLME. Šiai išvykai pritaria ir ją lėšomis remia Pabaltiečių Pasaulinę Santalką sudarančios pabaltiečių centrinės atstovybės. Įvykis prasidės Kopenhagoje liepos 25 d. drauge su Sovietų Sąjungos Teismu. Tos pačios dienos vakarą dalyviai traukiniu keliaus į Stokholmą. Liepos 26 d. ryte jie laive įsijungs į aktyvią kultūrinę, politinę ir meninę programą. Laivas išplauks liepos 26 vakare pro Gotlando salą į pietryčius, siekdamas 56-ą lygiagretę (Lietuvos pakraščius), o iš ten šiaurėn į Helsinkį, kuriame sustos liepos 28 d. Iš Helsinkio bus grįžtama į Stockholmą, kuris bus pasiektas liepos 29 d. apie pietus. Liepos 30-31 d. išvykos dalyviai praleis gyvame kultūriniame sąskrydyje Stockholme. Dalyviai bus aprūpinti kelione traukiniu iš Kopenhagos, maistu ir nakvyne laive, nakvyne Stockholme, ir dalyvaus visuose įvykiuose Kopenhagoje, laive, Helsinkyje ir Stockholme.

Dalyvių skaičius abiejuose įvykiuose yra ribotas, nes jie vyksta pačiame turistinio sezono įkarštyje. Norintieji juose dalyvauti turėtų kuo greičiausiai registruotis ELTOS adresu. Apytikrė kelionės kaina iš Šiaurės Amerikos yra 800 dol. Pabaltiečių Taikos ir Laisvės išvykos (liepos 25-31 d.) kaina yra 300 dol., 350 dol., 400 dol. (pagal klasę). Kelione į Skandinaviją ir atgal pasirūpinama asmeniškai; galimi ir grupiniai papiginimai per kelionių agentūrą.

Pabaltiečių Taikos ir Laisvės Ryžto žygio dalyviai turės progą susipažinti su pagrindiniais atbėgėliais iš Sovietų Sąjungos ir juos išgirsti. Jie veiks drauge su pasaulinio masto kultūrininkais ir politikais, santykiaus su svarbiausiais estų, latvių ir lietuvių išeivių darbuotojais bei jaunimo atstovais. Žygis bus įspūdingas, turiningas, svarbus ir gilių asmeniškų išgyvenimų pilnas politinis įvykis!

PABALTIEČIŲ TAIKOS IR LAISVĖS ŽYGIO APIBŪDINIMAS

(Ištrauka iš pasikalbėjimo su žygio vedėju Mariu Graudinsu)

Iš kur kilo Taikos ir Laisvės Žygio idėja?

Mintis apie ekskursijos organizavimą Baltijos jūroje kilo jau 1960 m., ar tai kaip „piratų“ radijo transliavimo laivas, ar kaip jaunimo kongreso renginys jūroje, bet dabar šis didžiulis projektas pasiekė paskutinę organizacinę stadiją. Maždaug prieš metus latvių jaunimo grupė Stokholme nutarė šią svajonę paversti realybe.

Koks pagrindinis šios ekskursijos tikslas?

Baltų Taikos ir Laisvės žygis atsieks savo tikslą, jei mums pavyks atkreipti pasaulio dėmesį į žmogaus ir tautų teisių laužymą okupuotose Pabaltijo valstybėse. Labai dažnai mūsų politinė veikla stokoja tarptautinio simbolizmo, kuris atkreiptų spaudos dėmesį. Šį kartą esame tikri, kad plaukiant pavergtųjų Pabaltijo v-bių pakraščiu, ypač Helsinkio sutarties dešimmečio išvakarėse, iššauksime norimą spaudos susidomėjimą. Taip pat Taikos ir Laisvės žygio idėja persifiltruos į Estiją, Latviją ir Lietuvą, ir, kaip svarbūs optimizmo pragiedruliai, pasieks mūsų tautiečius tėvynėse.

Kas žymesnio programoje

Kartu su Bukovskiu, dalyvaus Tomas Venclova, poetas ir steigėjas lietuvių „Helsinkio Susitarimų Stebėtojų Grupės“. Jis kalbės apie žmogaus teises Pabaltijo kraštuose. Andres Kueng, žymus autorius ir švedų Riksdag narys palies Baltų Federacijos idėją. Politinių mokslų mokslininkas Aleksandras Štromas kalbės tema: „Permainos Sovietų Sąjungoje“. Pažymėtina, kad Štromas augo įsūnytas Lietuvos komunistų partijos centro komiteto pirmojo sekretoriaus šeimoje. Jis emigravo į vakarus 1973 m. Imants Lešinskis, buvęs KGB majoras, kalbės apie „KGB taktiką“. Sovietinės diplomatinės taktikos ataskaita bus pristatyta istoriko Uldis Germanis.

Ginta Palubinskaitė

ŽYGIO TVARKARAŠTIS

Liepos 25-26.
Tribunolas Kopenhagoje, Danijoje.
Liepos 25.
Suvažiavimas Kopenhagoje, išvykimas traukiniu į Stokholmą.
Liepos 26.
Išplaukimas laivu 8 val. ryto. Plaukimas Baltijos jūros pakraščiais.
Liepos 28.
Atvykimas į Helsinkį. Programa Helsinkyje. Išvykimas į Stokholmą 3 val. p.p.
Liepos 29-30.
Programa Stokholme.
Liepos 31.
Uždaromoji ceremonija. Užbaigimo balius.

PROGRAMOJE:

Kultūrinis pasirodymas
Baltų veiksminio meno transliacija per Švedijos televiziją.
Folkloro pasirodymas
Svarbiausiu punktu bus folklorinė panorama, kuri įvyks atvirame Stokholmo amfiteatre.
Demonstracijos, spaudos konferencijos
Laive ir kiekviename sustojimo uoste vyks spaudos konferencijos.
Koncertas
Kaki Lareti, pianistas.
Baltų-skandinavų literatūrinis pobūvis
Organizuojamas tarptautinio PEN klubo.
Sporto varžybos
Pasirodys pabaltiečiai sportininkai.

A†A

ONAI SINIUŠIŪTEI-DILLOW
mirus,
seseris Juzefą Kalinauskienę ir Viktoriją Puidokienę, gimines ir kitus artimuosius užjaučiame su gilia užuojauta.
Sporto ir Socialinio Klubo Valdyba ir nariai

A†A

ONAI SINIUŠIŪTEI-DILLOW
iškeliavus amžinybėn,
reiškiame gilią užuojautą seserims Viktorijai Puidokienei — Parapijos Šv. Kazimiero klubo sekretorei, ir Juzefai Kalinauskienei, giminėms ir artimiesiems.
Šv. Kazimiero parapijos klubo Valdyba ir nariai

LIETUVOJE

Čikagos lietuviai Vilniaus operoje

Amerikos lietuviai dirigentas Alvydas Vasaitis ir solistas Algis Grigas balandžio 20 d. pasirodė Lietuvos valst. akademinio operos ir baleto teatro spektaklyje — Verdžio operoje „Traviata“.

„Literatūroj ir mene“ kritikas Rimas Geniušas rašė: „Įdomu, kad svečiai, operos keliamus meninius uždavinius sprendę originaliai bei savarankiškai, tuoj pat pajuto mūsų spektaklio atmosferą ir organiškai į ją įsiliejo“.

V. Turla — pasaulio čempionas

Meksikoje per pasaulio čempionatą šaudant pneumatiniais ginklais, aukso medalį iškovojo Vladas Turla.

„Barbora Radvilaitė“

Juozo Grušo „Barbora Radvilaitė“ 1972 m. buvo pastatyta Kauno dramos teatre.

Dabar Resp. profsąjungų kultūros rūmų Liaudies teatras skelbia apie Raimundo Samulevičiaus veikalo ta pačia tema pastatymą. Tai dviejų dalių drama su prologu ir epilogu „Karūna ir smėlis“, paantrašte „Barbora Radvilaitė“.

Komunistinės talkos rezultatai

Komunistinės talkos diena buvo pravesta balandžio 20 d. šeštadienį. Organizuotai ir sutelktai tą šeštadienį dirbo žemdirbiai, transporto, prekybos, buitinio gyventojų aptarnavimo, komunalinio ūkio, negamybinės sferos įstaigų darbuotojai, studentai ir moksleiviai.

Respublikos įmonės ir organizacijos į vienuoliktojo penkmečio fondą pervedė 2,1 milijono rublių darbo užmokesčio.

Laukia traktoriaus...

Kupiškio rajono Juodpėnų kolūkio mechanizatorius „Tiesoje“ skundžiasi:

— Kovo pabaigoje kolūkio inžinieriai išvežė remontuoti į Utenos traktorių remonto gamyklą mano prižiūrimo traktoriaus MTZ-80 variklį. Gamykla jį grąžino greitai, bet po savaitės vėl teko variklį vežti atgal remontininkams.

Ir štai jau visas mėnuo variklis sukasi lyg užburtame rate. Uteniškiai variklį remontuoja jau ketvirtą kartą...

Kolūky dirbu daugiau kaip dešimt metų. Kiekvienais metais sėdavau javus, dirbdavau kitus lauko darbus. Šį pavasarį brangi kiekviena sėjos minutė, o traktorius stovi dirbtuvėse. Kada pagaliau uteniškiai gerai suremontuos variklį?

„Sąsiuviniai apie imperializmą“

„Minties“ leidykla išleido lietuvių kalba Lenino raštų rinkinio 28-ąjį tomą. Jį sudaro „Sąsiuviniai apie imperializmą“.

BALTŲ JAUNIMO

KONGRESAS

Baltų Jaunimo Kongresas (Baltic Youth Congress) įvyks birželio 13-16 dienomis Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Michigan, JAV.

Kongresas prasidės ketvirtadienį vakare, su vakariene ir diskusijomis. Penktadienį įvyks masinė demonstracija Detroite. Planuojama paleisti keletą šimtų raudonų balionų su kenčiančių vardais ir adresais viduje, simbolizuojant patriotus, kurie paskendę raudonojoje jūroje. Taip pat įvyks pokalbiai su įvairiomis Pabaltiečių organizacijomis. Vakare bus tradicinis laužas.

Estas Olaf Tammark, latvis Juris Dreifelds ir Antanas Klimas praves šeštadienio programą ir pokalbius. Vakare bus Kongreso banketas.

Po sekmadienio pusryčių, visi susirinks paskutiniam pokalbiui: aptarti ir užbaigti Kongresą.

Kaina, įskaitant maistą ir nakvynę, yra 75 dol. tiems, kurie užsiregistruoja iš anksto, o 90 dol. vėluojantiems. Neužsiregistravę turės mokėti 30 dol. į dieną.

Raginame visus užsirašyti ir dalyvauti šiame politiniame savaitgalyje. Norime, kad pasaulis atkreiptų dėmesį į Pabaltijo kraštus ir padėtų mūsų kovoje prieš Sovietus.

Registruokitės ir siųskite mokestį šiuo adresu:

Baltic Youth Congress,
P.O. Box 9978.
Rockville, MD 20850.

KAROLINOS PASIEKIMAI

Mūsų tautietė Karolina Nendrė Masiulytė jau kelinti metai džiugina Prancūzijos gyventojus savo televizijos škicais ir vaidyba teatre.

Baigus garsiojo Charles Dullin dramos studiją ir Paryžiaus Rue Blanche konservatoriją, Karolina reiškėsi klasikinio teatro rolėse, kol sukūrė savo pirmąjį vienos moters spektaklį — „One woman show" — Sou' pap' kavinės teatre, Paryžiuje, 1982 m.

Šis jos pačios parašytas spektaklis teatro kritikų labai gerai įvertintas. Šveicarijoje, kur ji buvo pakviesta dalyvauti Pully humoro festivalyje, Karolina suvaidino savo pastatymą „Kodėl tai taip"?. Laikraštis „La Suisse" apie Karoliną tarp kitko rašė: ...„Per kelis škicus ji apsako sunkius egzistencijos momentus ir... nuogąstis virsta humoru. Išsamus, įjautrus, kandantis tekstas eina tiesiai į širdį".

„La Tribune-LeMatin" pastebėjo jog Karolina turi „tikros humoristės žvilgsnį ir aštrų stebėjimo pojūtį". Gazette de Lausanne", gerai įvertinęs Karolinos vaidybą, apie spektaklį rašė taip: „Pastatymas atskleidžia keletą veiksmo vystymosi išradimų. Tekstas sumanus, niuansuotas. Detale po detalės, tartum mįslė, vystosi veiksmas, kuris paaiškėja tik pabaigoje. Pabrėžtinas autorinis talentas, kurio taip trūksta mūsų epochoje".

O dienraštis „24 heures" jos spektaklį aprašė po didele antrašte „Šio vakaro emocija", pabrėždamas, kad „publika užtarnautai sukėlė skambių ir entuziastiškų ovacijų Karolinai, kuri per eilę škicų patvirtino stebinantį scenos įvaldymą... Kokia asmenybė!... Karolina sugeba paversti juokais pačias įkyriausias kasdienines situacijas..."

Po tokių gerų vertinimų ir po antrojo labai vykusio jos sukurto „vienos moters spektaklio" „Kodėl tai visad taip pat?", suvaidinto Conflans-Sainte Honorine kavinės teatrų festivalyje, kurį globojo ministras Roccard, Karolinai atsidarė nauji keliai.

Ją pakvietė nuolat vaidinti savo teatre žinomasis autorius, žurnalistas ir režisierius Philippe Bouvard. To teatro vaidinimai-škicai perduodami kas vakarą per prancūzų televiziją (antras kanalas). Tuo pat metu Bouvard trupė su Karolina vaidino škicus visą pereitą vasarą Paryžiaus St. Georges teatre, o žiemą ir šį pavasarį Karolina kasdien vaidina P. Bouvardo komediją „Dvigubas Židinys" Paryžiaus La Potinière teatre.

Reikia pažymėti, kad tą spektaklį gerai įvertino Paryžiaus spauda ir Karolinos nuotraukų buvo „Le Figaro-Magazine", „VSD" „France Soir", „Tele 7 jours" ir kituose žurnaluose ir laikraščiuose.

Bouvard teatro televizinės programos labai populiarios — jas seka apie 16 milijonų žiūrovų. Karolina čia jau suvaidino daugiau kaip šimtą kartų savo parašytus škicus.

„Dvigubas Židinys" („Double Foyer") jau irgi atšventė savo 50-tąjį pastatymą, ir su pasisekimu, atrodo, eis iki 100-tojo. Teatro salė nuolat pilnutėlė. Prancūzai mėgsta, jei ne gyvenime, tai bent teatre, užmiršti rūpesčius ir nuoširdžiai pasijuokti.

Nenuostabu, kad žmonės, ypač jaunimas, Karoliną atpažįsta transporte, gatvėj, restorane — kur ji bepasirodytų, ir galim pasidžiaugti, kad ir mes turim savo žvaigždę lietuvaitę Paryžiuje.

Prancūzų spaudoje ji pristatoma kaip lietuvaitė.

J. Zon.

RUOŠIAMAS „VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS" 1983-84 LEIDINYS

Gintė Damušytė, Lietuvių Informacijos Centro New Yorke vice-direktorė ir PLB Visuomeninių reikalų komisijos vicepirmininkė, spaudai ruošia JAV LB Krašto valdybos leidžiamą leidinį „Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania — a Report for 1983-84". Tai bus eile jau dvyliktas anglų kalba leidinys, kuriame pristatoma sovietų vykdomi žmogaus teisių paneigimai pavergtoje Lietuvoje. Leidinį ruošiant G. Damušytė artimai bendradarbiauja su JAV LB Visuomeninių reikalų komisijos pirm. Jonu Urbonu. Kaip ir praeityje taip ir šį kartą tikimasi šio leidinio egzempliorių atitinkamą kiekį išleisti su D. Britanijos Lietuvių Sąjungos ir Australijos bei Kanados LB Krašto valdybų etiketėmis. Tuo būdu leidinys bus paskleistas daugumos anglų kalbą vartojančių kraštų politikų, mokslininkų bei visuomenininkų tarpe.

JAUNIMUI SKIRTO ROMANO/APYSAKOS KONKURSAS

PLB Švietimo ir tautinio auklėjimo komisijos skelbto jaunimui skirto romano/apysakos konkurso vertinimo komisiją sudaro: Rima Janulevičiūtė, Jonas Kavaliūnas, Antanas Masionis, Stasė Petersonienė ir Indrė Tijunėlienė. Premijos mecenatė yra Rože G. Jasinskienė.

KONKURSAI

Minint sukaktis Lietuvos krikšto, vykusio 1251, 1387 ir 1413 metais ir vykdyto Mindaugo, Jogailos ir Vytauto, skelbiamas

DRAMOS KONKURSAS.

Pageidaujama, kad dramos struktūra laisvai pasirinktu būdu sietųsi su Lietuvos krikšto tema.

Rankraštis savo puslapių skaičiumi turi būti įprastinės dramos knygos apimties. Premijos dydis — 3,000 dol. Jury komisijai neradus pakankamai gero veikalo, premija neskiriama.

Jury komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.

Rankraščius, pasirašytus slapyvardžiu su tikra pavarde uždarame voke, siųsti ligi 1986 m. gruodžio 31 d. šiuo adresu: Lietuvos krikščionybės jubiliejų minėjimo komitetas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

***

Minint sukaktis Lietuvos krikšto, vykusio 1251, 1387 ir 1413 metais ir vykdyto Mindaugo, Jogailos ir Vytauto, skelbiamas

PAŠTO ŽENKLO KONKURSAS.

Šį jubiliejinį pašto ženklą išleisti prašomas Vatikanas. Konkurse dalyvauti kviečiami visi lietuviai menininkai. Projekto formatas turi būti 20x30 cm arba 8.3x12.5 colių dydžio. Spalvų derinys paliekamas menininko nuožiūrai. Pašto ženklo vertę uždės Vatikanas.

Pašto ženklo projektui paruošti skiriamos trys premijos: pirmoji 600 dol., antroji 400 dol. ir trečioji 300 dol., iš viso 1,300 dol.

Premijos bus išmokamos tik Vatikanui priėmus pašto ženklo projektą ir nutarus jį išleisti.

Jury komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.

Premijuoti projektai lieka konkursą skelbiančio Lietuvos krikščionybės jubiliejų minėjimo komiteto nuosavybe, o nepremijuotus galės autoriai atsiimti.

Pašto ženklo projektus, pasirašytus slapyvardžiu, su tikra pavarde uždarame voke, siųsti ligi 1985 m. gruodžio 31 d. šiuo adresu: Lietuvos krikščionybės jubiliejų minėjimo komitetas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Norint gauti šiuo reikalu daugiau informacijų, kreiptis į minėto komiteto narį J. Adomėną šiuo adresu: 3329 W. 66th St., Chicago, IL 60629, tel. 312-737-3539.

KALBOS DALYKAI

Svetimų asmenvardžių ir vietovardžių rašyba

Lietuvių kalbos komisija Vilniuje, apsvarsčiusi 1984 m. pabaigoje svetimų kalbų asmenvardžių ir vietovardžių vartoseną, nutarė rekomenduoti tokias taisykles:

Lotyniško pagrindo alfabetus vartojančių kalbų asmenvardžiai bei vietovardžiai periodinėje spaudoje, grožinėje, populiarioje literatūroje, vadovėliuose ir pan. vartojami adaptuoti, pritaikyti prie lietuviško tarimo.

Visų šalių asmenvardžius bei vietovardžius rašant pagal minėtus bendruosius principus, išlaikyti tradicines formas: Anglija, Ašmena, Daugpilis, Dauguva, Gardinas, Krokuva, Lenkija, Paryžius, Prancūzija, Suomija, Švedija, Varšuva, Viena, Karolis Didysis, Petras Pirmasis ir pan.

Specialios paskirties mokslinėje literatūroje, reklaminiuose, informaciniuose ir kituose specialiuose tekstuose gali būti vartojamos ir originaliosios kitų kalbų asmenvardžių bei vietovardžių formos.

PIRMIEJI ATEIVIAI

TRUMPAS MEMORANDUM, APIE LIETUVIUS ŠKOTIJOJ

Sutaisyta kun. J. Norbuto, Mossend, Lanarkshire, Škotija, 1920 m.

(Red. pastaba: Įdomumo dėlei kalba netaisyta.)

10. LIETUVIAI KUNIGAI IR VIETINĖ DVASIŠKIJA.

Kunigai Škotijos lietuvių gyvenime savaimi turi užimti žymią vietą, kaipo ikšiol čion buvusieji vieninteliai inteligentai ir tikri dvasios vadovai, nors nevisad ir nevisų klausomi.

Religijos žvilgsniu Škotijos lietuviams, anglų kalbos nemokantiems, lietuvis kunigas nemažiau reikalingas, neg bil kuriai lietuviškai parapijai. Britų kunigai neturi į lietuvius jokios vertos pažymėjimo įtekmės, atmetus ką per vaikelius, parapijines mokyklas lankančius (kiekviena parapija turi savo grynai katalikiškas mokyklas; Mossend parapija iš 6,000 dušių turi savo mokykloj apie 1,700 vaikučių, bent 400 tų tarpe lietuvių).

Lietuviai Škotijoj neturi savo bažnyčios arba juridiškos parapijos. Klausimas tas kelta iš daug atvėjų, bet del visokių perškadų atidėta. Visi Škotijos lietuviai skaitosi parapijonais tų britų parapijų, kurių rybose gyvena, o tai apima parapijas keturių vyskupyščių. Prie tų vietinių britų bažnyčių (jos tankiausiai lietuviams čia pat, už kelių žingsnių, toliausiai už trijų-dviejų varstų) lietuviai atlikti turi visus savo dvasinius reikalus—ateiti ant Šv. Mišių ar prie Sakramentų. Čia atsilankęs lietuvis kunigas klauso išpažinčių, sako pamokslelius etc., žinoma, su žinia vietinių klebonų, kurie paprastai be priežasties perškadų nedaro ir užleidžia bažnyčią lietuviams, jei ji tik buna liuosa nuo britų. Pamokslams bažnyčios liuosos tik po piet, nes kiekvienoj prieš piet buna paskirtas ir nustatytas skaitlius „minimum" Šv. Mišių: kur 1 kunigas—ten dvejos, kur du—ten trejos, kur trįs—ten ketverios, kai kur 5. Nepasitaiko niekad, kad kokioj bažnyčioj nebutų atlaikyta nustatyta skaitlinė „minimum" Šv. Mišių. Negirdėta, kad kunigas bažnyčią uždaręs pats važiuotų Mišių laikyti į kitą parapiją „ant atlaidų". Ir tokių atlaidų Britanijoj nėra mados apvaikštinėti. Kiekvienas kunigas gali nedėlioj laikyti dvėjas Šv. Mišias, jei truksta prie „minimum" skaitliaus. Užtai kaip ir nėra jokio išsikalbavimo bil kam apleisti Mišių Šv. neišklausius šventadienyj—Lietuvis kunigas todėl lietuviams „pamaldas" tegali turėti po piet, susižinojus su vietos klebonu ir tik tam sutinkant.

Lietuvis kunigas (ar jų du, jei yra) turi sau nurodytą vietą gyvenimo, prie kokios nors britų klebonijos. Iš tos klebonijos gauna pastogę, maistą, kurą aptarnavimą, lygiai kaip Lietuvoje „kamendoriai". Klebonijos farmų bei žemių neturi visai, gyvena iš pinigų, parapijos sumokėtų.

Oficijaliai lietuviai kunigai skaitosi quasi kamendoriais prie gyvenimo vietos, bet faktiškai tvarkosi neprigulmingai, neturi priedermės dirbti parapijinio darbo tarp britų parapijonų, nors gali, jei nori, turint facultates. Priedermė tik aprupinti dvasinius reikalus lietuvių bei lenkų (tų tik sauja visoj Škotijoj, nedaugiau per porą desėtkų šeimynų). Klebonas tų reikaluosna kaip ir nesikiša, de facto viską pavedęs lietuviui kunigui, kurs, aišku, taikintis turi prie vietinės tvarkos ir tegali naudotis bažnyčia tuomet, kuomet ji nuo britų atliekta. Lietuvis de facto (jei namie) krikštija, šliubus duoda, ligonius lanko, pamaldas nustato bei tvarko etc. Taip jog visa prigulmybė baigiasi teoretiška klebono teisė uždėti „veto" ant kunigo veikimo savo bažnyčioj bei parapijoj, bet praktikoj tam nėra reikalo. Lietuvis kunigas turi teisę važiuoti į kitas parapijas kada nori ir kur nori, savo neva klebono nesiklausęs, aišku, salva auctoritate Glasgow Antvyskupio, kurs pats tik turi teisę lietuvio kunigo darbą bei gyvenimą kontro lėje laikyti. Liuosybės veikimo lietuviai kunigai gauna visai užtenkamai ir suvaržymai neskaitlingi, tikrai neišvengtini, kuomet reikalai vedama su veik visomis Škotijos parapijomis ir desėtkais klebonų bei bažnyčių. Nevaržoma betarpiškas lietuvio kunigo prie žmonių-lietuvių priėjimas nė kitose Škotijos parapijose: nesiklausęs vietinių klebonų kunigas gali tuos lietuvius lankyti, jų visokius reikalus (ne bažnyčiose atliekamus) aprupinti, pavyzdžiu, ligoniams suteikiant Šv. Sakramentus etc. Abelnai imant, britų dvasiškija rupinasi kiek galint lietuvių kunigams pagelbėti, o ne perškadas veikimui statyti.

Britų kunigų atsinešimas į lietuvius kunigus mandagus, bet angliškai šaltas. Bent kiek, pastebėti, didesnio pasitikėjimo truksta; kritikuojama širdyj (retai kalboj) kai kurie dalykai, vietinių kunigų supratimu bei tvarka kritikos verti; pavyzdžiu, didelis lietuvių kunigų nereguliariškumas, neklausimas ant pietų bei vakarienės kviečiančio skambalo, nepajiegimas lietuvius sutraukti ant Šv. Mišių nedėliomis, važinėjimas iš vietos į vietą, vėlybas namon grįžimas (pasitaiko ir negali nepasitaikyti), lietuviškos papročių pašvenstos bet čion lig nepaprastos ceremonijos bei apeigos, daugybė smulkmenų, kurių lietuvis kunigas, turintis reikalus su lietuviais dargi taip išsiblaškiusiais, negali išvengti, kurių britai išvengia pigiai, ačiu skirtingoms aplinkybėms. Prie to, reikalas pastebėti, lietuviai patįs neskupi britams ant savų kunigų nusiskunsti, nors vien savo apsileidimo pateisinimui. Nenori prisidėti prie piniginių rinkliavų—sako „lietuviui kunigui viską atidavę", nors klausimas didis ar tas „visko atidavimas" buvo ver tas bent penso. Anglas kunigas klausia: kodėl apsileista su velykine ar šiaip išpažinčia? Atsakoma kartais; ugi kad lietuvis kunigas už tai „apiekronio" reikalauja (sidabrinio pustrečio šilingo verto). Nors ne tik jokių rinkliavų už išpažintį nėra, bet nė prie išpažinties nepriimama iš senų seno. Kodėl be šliubo gyvenama? Na, lietuvis kunigas reikalavęs tiek pinigų, kiek „pora" neturėjusi. Nors irgi apie jokius reikalavimus už šliubą kalbos negali buti. Taip girdėdami iš lupų pačių lietuvių britai (pas jų meluoti visai nėra mados ir melagiai niekinama, todėl tikima kiekvienam, kol kitaip nepasirodo) įgauna apie lietuvius kunigus keistą nuomonę, buk jie už pinigus Sakramentus pardavinėją ir skutą žmonių paskutinį skatiką, prie to neprisilaikant gyvenime džentelmoniškos tvarkos, viską darant atbulai... Įgimtas mandagumas nepavelija to išreikšti, tai nėra net progos pasiteisinimui: negi teisinsis iš užmėtinėjimo, kurs nė nežinia ar padaryta, kurs bent neišreiškiama šioj valandoj...

Bloga atmintis pas britus irgi likosi iš veikimo pirmesnių Škotijos lietuvių kunigų, nors gal be pamato.

11. LIETUVIO KUNIGO GYVENIMO SĄLYGOS.

Kunigo užlaikymas gan geras, maistas geros rušies, nors nevisad lietuvio skoniui pritaikintas. Anglų mados virtuvė nepriguli prie geresnių pasaulyj, perdaug branginama darbas bei priruošimas. Tečiaus viskam medžiaga imama puikiausios, brangiausios rušies. Aptarnavimas, kuras etc. pritinkamas.

Už kunigo užlaikymą Parapijinė Šv. Kazimiero Draugija (apie tą žemiau) primoka gyvenamos vietos klebonijai 90 sv. į metus.

Greta to, viršminėtoji Draugija išmoka kunigui lietuviui algos po 15 sv. į mėnesį. Pridėjus kitokias įplaukas, kunigas gauna arti 300 sv. į metus įplaukų, greta neva „pilno" užlaikymo. Bet ir išlaidos kunigo, norinčio pasidarbuoti ir nesibijančio skatiką pridėti—diktos: gali visokios buti.

Iki 1912 m. kunigo alga Škotijoj siekdavo vietoj 15 sv. net 24 sv. į mėnesį. Atvykus Škotijon mums alga susimažino, prireikus du kunigu užlaikyti. Apmokėjimas nėra persudytas, bet pilnai pakankamas ir pritinkamas.

Parapijinė Draugija kunigo kelionei iš Lietuvos Škotijon pridėdavo 15-0-0 sv., suprantant, kad kunigas atvyksta bent ant trijų metų. Dabar tas kelionės priedas ketinama taikinti prie laiko reikalavimų, atsižiurint į kitokį kelionių brangumą. Kunigas turi teisę kasmet 1 mėnesį ilsėtis, užlaikant algą. Rods, kuomet tėra vienas Škotijoj, tai apie poilsį kalbos negali buti.

Atsinešimas parapijonų į savo kunigus kiek skirtingas, neg Lietuvoje. Kur kas parapijonų tarpe daugiau puikybės, užsikirtimo ir kur kas mažiau širdingo pasitikėjimo. Kunigų autoritetas didelis, bet tankiai mažesnis už parapijono atkaklumą. Randasi čia ne maž tokių, ką pasirengę iškalno už viską kunigus nupeikti ir pasmerkti. Įtariama bei kaltybė užkraunama kartais už dalykus, nieko bendro su kunigais neturinčius. Užsigaunama tankiai už tokius menkniekius, už kokius Lietuvoje niekas neužsigautų.

Buta pavyzdžių, kad kunigai keikta ir kaltinta del šios karės sukėlimo, dėl rusų-britų karinės konvencijos, del lietuvių vyrų iškeliavimo Rusijon palikus šeiminas Škotijoj, del pašalpų iš valdžios negavimo, del visokių nesusipratimų, kurie jug išvengti negalima niekur šiame pasaulyj. Kartą ant kunigo užsipulta del to, kam „Rankpelnis" (bolševikų sąvaitraštis) kokį ten žmogutį apšmeižęs: nabagas žmogutis manęs, kad „Rankpelnį" kunigai leidžią ir jie per „Rankpelnį" ant jo neteisingai užsipuolę! Už viską nemažai kas rugoja ant kunigų ir žada keršyti: neiti bažnyčion, išpažinties, nemokėti į parapijinę kolektų ir t.t.

Visgi daugelis į kunigą atsižiuri širdingai ir beveik visi visokiais reikalais prie kunigo „rodos" klaustis eina: tame dalyke net „socijalistai" nelab atsiliekta. Beveik kožnoj lietuvių apgyventoj kolonijoj randasi vienas kitas prakilnesnis žmogus, kurs prigelbsti ir pasitarnauja Par. Draugijai, podraug kunigams, kuo tik gali. Be jų pagelbos tankiai kunigų darbas nebutų visai galimas, butų putimu prieš vėją. Tokie it pilioriai-stulpai, palaikantiejį visą budinką, savo pavyzdžiu, žodžiais ir rupesčiu gelbsti palaikyti žmonių dvasią nuo užsnudimo. Negi patįs vieni kunigai atpustų už visus!...

Oras nėra perdaug sveikas, kaip ir visur, kur daugybė fabrikų, dulkių ir perdaug drėgnumo. Žiemos šalčių, vasaros karščių nėra. Temperatura lig svyruoja tarp rudens ir pavasario, aplenkus vasarą bei žiemą.

Darbas, atsakomybė, nemalonumai bei gyvenimo smulkmenos po kelių metų buvojimo išsemia kunigo energiją ir permaina vietos reikalinga jos atjaunijinimui. Bet kelių metų buvojimas Škotijoj yra kunigui kaip ir gyvenimo mokykla, prityrimo rinkimu. Britų kunigų pavyzdis puikiausias. Tikrai tai žymioj didžiumoj pilni pasišventimo ir savo darbą bei urėdą dabojantieji kunigai.

(Bus daugiau)

VINCAS BARTUSEVIČIUS

Ateitininkijos 75 m. sukaktis

VOKIETIJOS ATEITININKŲ JUBILIEJINIS SUVAŽIAVIMAS MEMMINGENE

I

Prieš 75 metus Lietuva buvo ir tamsi ir juoda. Praradus savo nepriklausomą gyvenimą ji kentėjo po caro valdžia visokeriopą skriaudą. Buvo uždarytas Vilniaus universitetas ir beveik visos vidurinės bei aukštesniosios mokyklos. Jų vieton rusai steigė savas valstybines mokyklas ir jose auklėjo jaunimą svetimoje dvasioje. Mokyklose lietuviai, dėl savo mažo skaičiaus, atsidurdavo lyg svetimoje šalyje. Žydai, rusai ir lenkai užpildė to meto Lietuvos mokyklas. Tad ne vien laisvamaninio nusiteikimo įsigalėjimo pasėkoje jau vidurinėje mokykloje buvo atsisakoma tėvų tikėjimo, bet jau ten pat buvo virstama iš lietuvių lenkais. Tautinio atgimimo idėjos šių šimtmečių sąvartoje dar toli gražu nebuvo pasiekusios visų sąmonės. Tradicinė Lietuvos šviesuomenė (bajorija) tautinį judėjimą su pašaipa vadino „litvomanija". O atsiradusi pirmoji iš liaudies kilusi lietuvių inteligentų karta, augusi rusiškojo nihilizmo įtakoje, niekino religiją bei tikėjimą. Šitokiam lietuvių tautinio atgimimo nukrypimui į vienašališkumą pasipriešino vakarietiškos dvasios lietuviai studentai, kurie tautinį atgimimą pasiryžo sujungti su religiniu. „Ateitis savo kilme reiškė protestą prieš demoralizuojančią rusų mokyklų ir valdžios įtaką, kuri nešė savimi nukrikščionėjimą, nihilizmą ir anarchiją".

Liuveno (Belgijos) universiteto lietuvių studentų 1910 metais pradėtas platesnis sąjūdis išsivystęs į studentų sąjungą laikytinas tiesiogine ateitininkų organizacijos pradžia. Todėl šiais metais ir švenčiamas jos 75 metų jubiliejus. Savo vardą ateitininkai gavo iš 1911 metais pradėto leisti „Draugijos" priedo „Ateitis", kuri greitai pasidarė ta ašis, apie kurią pradėjo suktis visas katalikiško jaunimo veikimas.

Nors organizaciniam vystymuisi aplinkybės tada buvo aplamai nepalankios (caro valdžios priespauda, stoka laisvės, sunkios gyvenimo sąlygos, Pirmasis pasaulinis karas, dalies gimnazijų perkėlimas į Rusiją), pasiekta gražių rezultatų. Svarbiausioji tų jaunuolių žymė, kuri išskyrė juos iš kito jaunimo, buvo katalikiškumas. O savo patriotizmą jie paliudijo kraujo aukomis nepriklausomybės kovose, sudarydami reikšmingą savanorių branduolį.

Atgavus tėvynei laisvę ir nepriklausomybę, ateitininkai persiorganizuoja, sukurdami trilypę sąjungą, apimančią moksleivius, studentus ir mokslą baigusius (sendraugius). Prof. Stasys Šalkauskis suformuluoja ateitininkų ideologijos principus. „Priklausymas prie Ateities judėjimo turėjo būti suprantamas kaipo sąmoningas nenuilstamas ruošimasis tapti karštu patriotu, aiškiai susipratusiu kataliku, tikru inteligentu šviesuoliu, aktyviu veikėju visuomenininku ir gerai pasiruošusiam prie savo profesijos specialistu".

Nepriklausomybės metais ateitininkai stoja į visuomeninį darbą: dirba su pavasarininkais ir skautais, organizuoja katalikų veikimo centrą, katalikus mokytojus, moteris, krikščionis darbininkus, leidžia laikraščius, reiškiasi įvairiose mokslo srityse, literatūroje. Vyresni ateitininkai, kaip pilnateisiai piliečiai, eina į politinį darbą ir ten atsiekia žymių laimėjimų. Ateitininkai yra pasukę Lietuvos kultūrinio gyvenimo laikrodį gerokai į priekį, jie buvo perėmę iniciatyvą visose kultūros srityse.

1930 metais moksleiviai ateitininkai Švietimo ministro įsakymu buvo uždrausti. Tačiau jų veikla nesibaigė, bet buvo tęsiama pogrindyje. 1940 metais moksleiviams ateitininkams priklausė 11.000 arba 25 proc. visų moksleivių Lietuvoje.

Sovietų ir vokiečių okupacijos metais ateitininkai visi pereina į pogrindinę veiklą — rezistenciją: organizuoja sukilimą, leidžia slaptą spaudą, kovoja partizanų eilėse.

Su didele lietuvių tremtinių dalimi išvyko ir daugelis ateitininkų. Jau 1945 metų rudenį Vokietijoje buvo imtasi kurti ateitininkų kuopas ir draugoves. 1947 metais Reino konferencija ateitininkų susiorganizavimas tremtyje laikytinas baigtu. Tada suskaičiuota 700 moksleivių, 500 studentų ir 2000 sendraugių. Ateitininkai ne vien greitai sukūrė naują organizacinį tinklą, bet tiksliai pajuto naujai kylančius laiko reikalavimus ir tinkamai atsakė į esminiai pakitusią visą gyvenimo ir reiškimosi padėtį. Jie, užuot besidairę į namo grįžimo valandos išmušimą, nuo pat pirmos dienos angažavosi darbui svetur.

Prasidėjusi emigracija išblaškė lietuvius po visą pasaulį. Ateitininkų, kaip ir viso kito lietuviško gyvenimo centrai, perkeliami į JAV 1949-50 metais. Ten galutinai nugalėtos tremties nepastovumo ir blaškymosi neigiamybės, susiorganizuota, susikoncentruota ir sąmoningai veikta. Išeivijoje surengti 6 Kongresai (4 Lietuvoje), 2 nepaprastosios konferencijos, rengiami ideologiniai kursai, vasaros stovyklos, suvažiavimai, kiti renginiai; skelbiami konkursai, krikščioniško atsinaujinimo vajai; leidžiamos knygos ir kita spauda. Ypatingai sendraugiai jungiasi į bendrines lietuviškas organizacijas ir politines partijas ir ten dažnai eina vadovaujančias pareigas. Ateitininkų įnašas lietuviškam religiniam, visuomeniniam kultūriniam gyvenimui buvo ir yra didelis. Ateitininkams vadovavo prof. P. Dovydaitis, prof. St. Šalkauskis, prof. K. Pakštas, dr. A. Damušis, prof S. Sužiedėlis, dr. J. Girnius, dr. J. Pikūnas, dr. P. Kisielius, J.B. Laučka, o nuo 1983 m. — dr. K. Pemkus.

II

Atžymėti savos organizacijos jubiliejų, Vokietijos ateitininkų sąjungos valdyba š.m. balandžio 26-28 d.d. Memmingene surengė suvažiavimą. Suvažiavimo šeimininku, kuris įvairiopai rūpinosi dalyvių gerbūviu, buvo kun. Antanas Bunga. Suvažiavo gražus būrys ateitininkų iš įvairių Vokietijos vietovių, jų tarpe ir 8 Vasario 16 gimnazijos mokiniai.

Suvažiavimas prasidėjo penktadienį vakariene ir bendru pobūviu. Šeštadienį buvo pagerbti neperseniai mirę du žymūs ateitininkai. Apie prof. dr. Juozo Ereto asmenį ir veiklą kalbėjo teis. Justinas Lukošius, o apie kun. Stasį Ylą ir jo nuopelnus ateitininkams — kun. Antanas Bunga. Popietis buvo skirtas apylinkių apžiūrėjimui. Kai kas aplankė Neušvanštaino pilį, kai kas kitas vietoves. Diena buvo baigta bendra vakariene — kun. Bungos ir turbūt pagalbininkių gamintais cepelinais — ir Vasario 16 gimnazijos ateitininkų menine programėle, kurios metu jie grojo, dainavo, deklamavo ir vaidino. Sekmadienį iškilmingas šv. Mišias aukojo tėv. A. Bernatonis, kuris pasakė ir šventei pritaikytą pamokslą, asistuojamas kunigų A. Bungos ir K. Senkaus. Mišiose, kuriose buvo ypatingai prisiminti ir Vokietijoje mirę daug nusipelnę ateitininkai, dalyvavo ir Memmingeno lietuviai katalikai. Mišių metu du Vasario 16 gimnazijos moksleiviai, Erina Seidlerytė (V. Vok.) ir Oktavijus Rutkauskas (Brazilija), davė ateitininko pasižadėjimą. Pasižadėjimą pravedė Vok. ateitininkų pirmininkė Marija Šmitienė, juosteles prisegė V. Bartusevičius, o ženkliukus — A. Grinienė.

Po mišių, ateitininkų 75 m. jubiliejaus proga, paskaitą „Ateitininkijos praeitis įpareigoja ateičiai" skaitė Vincas Bartusevičius. Jis trumpai nušvietė ateitininkų kūrimosi aplinkybes ir nueitą ikišiolinį kelią, iškėlė ateitininkų įnašą į Lietuvos bei išeivijos religinį, kultūrinį gyvenimą, bandė atskleisti dabartines federacijos problemas ir jos ateities perspektyvas.

Suvažiavimas buvo užbaigtas iškilmingais pietumis, kuriuose dalyvavo ir Memmingeno miesto burmistras su žmona, seselių vienuolių viršininkė, Memmingeno LB apyl. pirmininkas K. Radzevičius ir Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas.

Pietų metu dr. J. Norkaitis svečiams vokiečiams suglaustai pristatė ateitininkų sąjūdį. Kalbas pasakė ir kun. A. Bunga, seselių ir visų namų viršininkė, o miesto burmistras pakvietė lietuvius sekančio panašaus suvažiavimo proga atsilankyti pas jį rotušėje.

Kalinio laiškas

Nuoširdžiai Tau dėkoju už Tavo kalėdinį laišką, kurį gavau vakar, už gražius ir gerus linkėjimus, už tokį linksmą atviruką. Labai malonu, jog Tu prisiminei mane švenčių proga. Kiekvieną kartą, skaitydamas Tavo laiškus, negaliu atsidžiaugti Tavo jaunatvišku entuziazmu, plačiu akiračiu, o ypač ta gražia, gyva lietuviška dvasia. Tavo pavyzdys skatina ir mane pasitempti. Susvetimėjimo, abuojumo pavojus gresia netgi Lietuvoje gyvenant, o juo labiau — svetimame krašte.

Anksčiau esu parašęs Tau tris laiškus, bet supratau, kad nė vieno iš jų Tu negavai. Galbūt šitą pasiseks „prastumti". Per trejus metus tik vienas mano laiškas pasiekė Jungtines Valstijas, o likusieji (apie dešimt) pražuvo Atlanto bangose. Taigi su paštu liūdnas vaizdas, nors, pavyzdžiui, ir į Braziliją, ir į Kanadą esu sėkmingai pasiuntęs keletą laiškelių. Labai norėčiau, kad mudviem būtų galima reguliariai, be jokių kliūčių pasikeisti korespondencija, tatai juk būtų ne tik malonu, bet ir abipusiai naudinga. Deja, kol kas tokios galimybės nėra.

Kaip Tu atšventei Kalėdas ir Naujus Metus?... O aš gruodžio mėn. „švenčiau" savo klajonių penktąsias metines, taigi jau daug vandens nutekėjo nuo tos dienos, kai išvedė iš namų. Už pusantrų metų tikiuosi vaikščioti Vilniaus gatvėmis, o dabar džiaugiuosi tuo, kad laiškai pasiekia, kad namiškiai ir draugai kartas nuo karto aplanko.

Ši žiema pati šalčiausia iš tų, kurias praleidau čia Sibire. Vienu metu termometras rodė -50 C. Lauke tokiame šaltyje ilgai neišbūsi, taigi sėdžiu tarp keturių sienų ir svajoju apie šiltesnius negu Sibiras kraštus. O kaip pat jus? Jungtinėse Valstijose turbūt irgi būna šaltų žiemų?

Sakei, jog Tau patiko marškinukai su užrašu „Pienburnis", o aš štai nešioju žemės rutulio fone stilizuotą Vytį ir užrašą — II Pasaulio Lietuvių Dienos. Apie savo kasdieninius darbus esu Tau rašęs anksčiau laiškuose. Sekantį kartą vėl trumpai papasakosiu. Ir lauksiu naujienų iš Tavo padangės. Tebūna Tau šie nauji metai gražūs ir prasmingi. Sveikinu Tave, linkiu kuo geriausios kloties, o ypač — kad niekuomet nepaliautum skyręs savo jauną širdį, jaunas rankas Tėvynės gerovei.

Su Dievu, **Julius**

15 METŲ SUKAKTIS

Lietuvių moterų dailininkių draugija, įsteigta Čikagoje dail. V. Balukienės iniciatyva 1971 m., ruošiasi 1986 m. pavasarį minėti 15 metų veiklos sukaktį.

SENASIS VIENUOLYNAS PAVOJUJE

Počajevo vienuolynas Ukrainos Tornopolio srityje yra viena iš seniausių išlikusių ortodoksinės Bažnyčios šventų vietų Tarybų Sąjungoje. Pirmieji vienuoliai ant Počajevo kalno įsikūrė devintame amžiuje, Šv. Kirilo ir Šv. Metodijaus laikais. Vienuolyne dar tebėra išlikusi koplyčia su čia 16-17-ame amžiuje gyvenusio vienuolio Šv. Iovo palaikais.

Pereitų metų pabaigoje daugelis Vakarų laikraščių išspausdino laišką iš Tarybų Sąjungos, kuriame buvo rašoma, jog prieš Počajevo vienuolius buvo pradėta nauja arši pjudymo ir persekiojimo kampanija. Šio laiško anoniminiai autoriai rašo, kad jie kiekvienų vasaros atostogų metu atlieka maldininkų kelionę į Počajevo vienuolyną ir gerai žino ten esančią padėtį. Jie teigia, kad valdžia vėl mėgina sunaikinti vienuolyną ir kad dabartiniu metu jam gresia uždarymo pavojus. Laiške sakoma, jog 1983-iais metais buvo imtasi persekioti ne tik vienuolius, bet į šį vienuolyną atvykstančius maldininkus. Minėto laiško autoriai iš pradžių apie tai sužinoję iš vietinių gyventojų, bet vėliau tai patyrę ir patys. 1984-tų metų gegužės 20-tą dieną, per Šv. Nikolajaus šventę, pamaldų metu į vienuolyno katedrą įsibrovė civiliniais drabužiais apsirengę milicininkai ir pradėjo tikrinti besimeldžiančiųjų dokumentus. Laiške rašoma, kad daugelis milicininkų buvę neblaiviame stovyje, po pamaldų jie kojų spyriais išvaikę žmones iš katedros. Vėliau vienuoliai skundėsi, kad išgėrę milicininkai vidurnaktį šmižinėję po vienuolyno kiemą ir liepę atidaryti vienuolių celes. Labiausiai šioje „operacijoje" pasireiškęs milicijos leitenantas Ivanas Morozovskis, 1983-iais metais paskirtas Počajevo miesto vidaus reikalų valdybos pasų skyriaus viršininku. Po to daugeliui vienuolių buvo uždrausta gyventi vienuolyne, tad atrodo, kad Počajevo vienuolynas baigia ištuštėti ir greitu laiku, ko gero, visai nustos veikęs.

Tai jau ne pirmas tarybinės valdžios mėginimas susidoroti su minėtu vienuolynu. Chruščiovo laikais buvo suruošta ypatingai arši tarybinės spaudos puolimo kampanija prieš Počajevo vienuolyną. 1961 m. gruodžio ir 1962 m. sausio mėnesį žurnale „Nauka y relygyja" (Mokslas ir religija) korespondentas Aleksandras Šamira rašė kovingus, propagandistinius straipsnius, nukreiptus prieš Počajevo vienuolius. Juose buvo rašoma, kad vienuolyne, neva, tebelaikomos mišios Rusijos carų Nikolajaus I ir Aleksandro II-ojo garbei ir, kad vienuolyne esą susisukę sau gūžtą „tėvynes išdavikai" ir „liaudies mulkintojai". Šamira taip pat mini „banderas", kurie, pasak jį, rasdavę prieglobstį vienuolyne, o pačius vienuolius jis išvadino „girtuokliais, nusidėjėliais ir apgavikais".

Aišku ko buvo siekiama, rašant tokio pobūdžio straipsnius: diskredituoti vienuolius ir tuo paruošti dingstį vienuolyno uždarymui. Savilaidos žurnalas „Feniksas" išspausdino iš vienuolyno išvarytų vienuolių kreipimąsi į tarybinę valdžią ir bažnytines instancijas. Praradę viltį surasti teisingumą savo šalyje, vienuoliai kreipėsi į eilę tarptautinių organizacijų. 1962-trų metų gruodžio mėnesio rašte į Jungtines Tautas, viso pasaulio vyriausybes bei krikščionių Bažnyčias ir religines sąjungas vienuoliai rašė, kad per vienerius metus (1962) apie 70-mt vienuolių buvo pašalinti iš Počajevo vienuolyno: juos suimdavo, teisdavo, prievarta uždarydavo ligoninėse ir net mirtinai primušdavo.

Kaip ir kitais panašiais atvejais tarybinėje spaudoje ir oficialiame ortodoksų Bažnyčios organe „Maskvos Patriarchato žurnale" buvo rašoma, kad gyvenimas senoviniame Počajevo vienuolyne tekėjo sena vaga ir netgi klestėjo. Rugsėjo dešimtą dieną, per Šv. Iovo palaikų atradimo šventę, minėtas bažnytinis žurnalas aprašė šia proga vienuolyne suruoštas iškilmingas apeigas ir išvardijo jose dalyvavusių aukštųjų dvasininkų pavardes. Tuo buvo siekiama sudaryti įspūdį, jog vienuolyne neva esą viskas po senovei.

Po šios antireliginės kampanijos, matomai, sekė palyginti ramus atoslūgio periodas, nes Vakaruose nebuvo gauta vienuolių nusiskundimo laiškų, bet 1971-ais metais, Šv. Sinodui dėl ligos atleidus Archimandritą Augustiną iš vienuolyno viršininko pareigų ir jo vieton paskyrus Archimandritą Samuilį (Volynetsą), patarasis 1973-čių metų rugsėjo mėnesį parašė Religinių reikalų prie TSRS Ministrų Tarybos viršininkui Vladimirui Kuroedovui nusiskundimo laišką. Jame buvo rašoma, kad Počajevo vienuoliai ir piligrimai susiduria su daugybe sunkumų. Laiške buvo pažymėta, kad iš vienuolyno buvo atimta visa žemė, netgi vienuolių pragyvenimui būtini daržai, be to, buvo nusiskųsta dėl po pat vienuolių kambarių langais klubo atidarymo anksčiau vienuolynui priklaususiame pastate, dėl psichinės ligoninės statybos prie vienuolyno, dėl vienuolyno viešbučio pavertimo į poliklinika, (iš toli atvykę maldininkai neturi kur apsistoti) bei dėl netoliese nuo vienuolyno planuojamo ateistinio muziejaus statybos. Tarybinė valdžia nereagavo į šiuos nusiskundimus bei prašymus ir po kiek laiko prie pat vienuolyno buvo pastatytas pirmasis ateistinis muziejus Ternopolio srityje.

1976-tų metų kovo mėnesį laikraštyje „Zaria Vostoka" buvo išspausdintas straipsnis, aštriais žodžiais puolantis Počajevo vienuolyno vienuolius. Vakaruose vėl buvo pradėta būgštauti dėl galimo vienuolyno uždarymo. Straipsnio autorius J. Gunašvilis pavadino vienuolius „parazitais ir išnaudotojais", tapusiais „dvasininkijos liokajais". Jis toliau rašė, jog kadangi „saldų vienuolių gyvenimą" kartais apkartindavę apsilankymai blaivyklose bei valdiški pokalbiai su milicijos pareigūnais dėl jų nenoro dirbti „visuomenei naudingą darbą", kai kurie vienuoliai, pasak Gunašvilį, „atėję į protą, išstojo iš Bažnyčios tarnų brolijos ir sugrįžo į gimtąsias vietas, kur pradėjo dirbti naudingą darbą" ir tik „užkietėję parazitai" tebetęsią pirmykštį gyvenimą vienuolyne.

Minėto laikraščio skaitytojai, be abejo, stebėjosi, kodėl nei iš šio nei iš to gruzinų laikraščiui parūpo Ukrainos vienuolių gyvenimas. Straipsnio autorius, matyt, laukė tokio klausimo, nes jam turėjo paruošęs sarkastišką atsakymą: „Gandai apie Počajevo vienuolių šventumą pasklido taip toli už Ternopolio srities ribų, kad netgi pasiekė mūsų respubliką".

Po šio išpuolio prieš vienuolyną, valdžia kelerius metus paliko vienuolius ramybėje, bet devintojo dešimtmečio pradžioje vėl ėmėsi naujų represijų prieš juos. Vakarus pasiekusiuose dviejuose laiškuose rašoma apie naują vienuolių persekiojimą bei skundžiamasi dėl dabartinio vienuolyno viršininko Jakovo (Pančiuko) elgesio. Jakovas ir vyriausias tėvas Pankratijus 1981-ais metais viešai teigė, jog gyvenimas vienuolyne esąs normalus, nes išpuolius prieš vienuolyną bei vienuolių persekiojimą draudžiąs tarybinis įstatymas. 1981-ų metų sausio 21-ą dieną per Kijevo radijo transliaciją anglų kalba abu kalbėjo apie restauracijos darbus, atliekamus keliose vienuolyno bažnyčiose. Beje, ši informacija neišsklaidė būgštavimų Vakaruose dėl vienuolyno ateities. Kaip rodo vienuolių persekiojimas šioje šventoje vietoje, o taip pat ir akivaizdūs ten apsilankiusių maldininkų parodymai, šis susirūpinimas vienuolyno likimu yra visiškai pagrįstas. Valdžios elgsena su vienuoliais dar kartą gerai parodo valstybės priešiškumą religijai bei jos siekimą susidoroti su tikinčiaisiais.

V.M.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

NESURŪKYTA CIGARETĖ

Tamsiame vakaro šešėlyje gatve slinko niūri žmogaus figūra. Dar nesenas, apie keturiasdešimt metų vyras. Ką tik buvo jis pas daktarą, ir dabar ėjo namo. Neskubėdamas, lėtais žingsniais. Po kiekvieno žingsnio atsikvėpdamas, dūsaudamas, lyg koks šimtametis senis, baigdamas savo gyvenimą. Jam vis dar galvoje tebeskambėjo įspėjantys daktaro žodžiai: „Jei surūkysi bent vieną cigaretę — mirsi. Neišgyvensi nė valandos!"

Ar tikėti tais daktaro žodžiais? Ar iš tikrųjų taip gali įvykti? Juk jis tiek daug metų rūkė ir nieko neatsitiko. Tik neseniai pajuto skausmą plaučiuose ir kosulys ėmė dusinti...Ir dabar vėl sunkiai užsikosėjo. Vos išsilaikė ant kojų, bloga pasidarė, bet už minutės kosulys praėjo, ir jis ėjo toliau.

Prisiminė jaunas dienas, tuos laikus, kai pirmą kartą, gavęs iš draugų, užsidegė cigaretę. Tai buvo panašus, kaip ir šį vakarą, dusinantis jausmas, nors ir ne taip slegiantis. Po kelių dienų jis apsiprato, ėmė kasdien rūkyti. Pinigus, kuriuos gaudavo iš tėvų mokslo reikalams, išleisdavo rūkalams. Nuo to laiko pažymių vidurkis smuko, ėmė bastytis su draugais po gatves ir niekas daugiau nerūpėjo. Pagaliau tėvai sužinojo, kur jis išmėto pinigus. Nutraukė kišenpinigius...

Neturėjo pinigų — nebegalėjo rūkyti. Jis ir pats norėjo mesti rūkymą, bet draugai perkalbėjo: „Koks tu būsi vyras be rūkymo"! Turėjo užsidirbti pinigų cigaretėms. Gavo poros valandų darbą — rūkalams lėšų atsirado.

Baigęs mokyklą, gavo darbą, užsidirbo daug pinigų, ir nuo to laiko be rūkymo negalėjo būti. Tai buvo baisi liga. Jei nerūkydavo — imdavo drebėti. Cigaretė sveikatą pataisydavo...

Priėjęs penkiaaukštį namą, žmogelis sustojo. Čia jis gyveno, antrame aukšte. Atrakinęs duris, ėmė lipti laiptais į viršų. Lėtai, sunkiai alsuodamas. Vos priėjo prie buto durų, atsirakino ir įėjęs greit sėdo krėslan. Tuoj susirado cigaretę, bet vis dar neužsidegė. Kažkoks vidaus balsas neleido tai daryti, tie klaikūs daktaro žodžiai jį lyg užbūrė. Padėjo cigaretę į šalį. Ėmė galvoti. Stengėsi užmiršti daktaro žodžius, bet jie kaip skeveldra tūnojo jo mintyse. Rankos pradėjo drebėti. Ir patyrimas jam sakė, kad dabar skubiai reikia vaisto — cigaretės! Vėl paėmė cigaretę, o galvoje skriejo mintys: „Nedek, nerūkyk, mirsi..."

Neišlaikė. Drebančia ranka pasiekė žiebtuvėlį, įsikando cigaretę, paspaudė mygtuką. Žiebtuvėlis neveikė. Bandė vėl, bet ugnelė neskilo. Metė šalin žiebtuvą, bandė keltis, bet nepajėgė. Lyg priaugo prie krėslo. Ir tuo metu noras nerūkyti kažkaip vis stiprėjo, cigaretė iškrito iš pirštų, kūnas nustojo drebėti, ir pamažu jis užsnūdo.

Ir taip baigėsi diena be cigaretės, naktis praėjo ramiai, kosulys nekankino...

Tomas Lorenčas,
X klasės mokinys.

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams 16 svarų, pusei metų 8 sv. Užsienyje 17 sv. Į užsienį „E.L." yra siunčiamas oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 5.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

KAS—KADA—KUR

32-ji Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė Italijoje — rugpjūčio 11-18 d.

36-ji Skautų-skaučių vasaros stovykla Anglijoje — liepos 27 — rugpjūčio 4 d., Lietuvių Sodyboje.

Pabaltiečių Taikos ir Laisvės ryžto žygis Skandinavijoje — liepos 22 — rugpjūčio 2 d.

Londono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos išvyka Lietuvių Sodybon — gegužės 26 d. Išvažiuojama nuo Sporto ir Soc. Klubo 8.30 val. ryto, nuo Liet. bažnyčios — 8.35, nuo Lietuvių Namų — 9 val.

Joninės Vasario 16 gimnazijoje — birželio 22 d. Pradžia 15 val. Vakare bus laužas.

Lietuvių vaikų vasaros stovykla Vokietijoje — liepos 28 — rugpjūčio 10 d., Romuvoje, Huettenfelde.

Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Vokietijoje — spalio 18-20 d., Huettenfelde.

AUKOS TAUTOS FONDUI

DBLS Londono I skyriaus nariai š.m. gegužės 4 d. susirinkime suaukojo Jaunimo žygiui Baltijos jūroje — 23 svarus.

Jaunimo kelionei Baltijos jūroje — DBLS Coventrio skyrius 11.50 sv.

Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

LIETUVIŲ NAMŲ AKC. B-VĖS VALDYBA

Gegužės 5 d. posėdyje Lietuvių Namų Akc. B-vės valdyba pareigomis pasiskirstė šitaip:

Vl. Dargis — pirmininkas; J. Alkis — vicepirm; A. Vilčinskas — sekretorius; finansų ir teisės reikalams — S. Nenortas ir Sodybos reikalams — B. Butrimas.

V-bos Pirmininkas

DBLJS NAUJA VALDYBA

DBLJS metinis narių susirinkimas, įvykęs gegužės 5 dieną Lietuvių Sodyboje, išrinko naują S-gos valdybą:

Romas Juozelskis — pirmininkas,
Gerardas Jakimavičius — iždininkas,
Algis Kuliukas — politinis koordinatorius,
Algis Silnickas — ryšininkas ir
Simas Dobbs — sekretorius.
Atstovais Pabaltiečių S-je išrinkti:
Algis Kuliukas ir Ingrida Petrauskaitė.

ATITAISYMAS

„E. Lietuvio" Nr. 18 buvo paskelbta, kad Škotijos lietuvių klubas paaukojo 60 sv. Vasario 16 gimnazijai. Pasirodo, kad ta auka buvo skirta Lituanistikos katedrai, bet ne gimnazijai. Aukojo DBLS Škotijos skyrius — 50 sv., J. Bliūdžius ir Vl. Stankus — po 5 sv.

Londonas

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Metinis klubo narių susirinkimas kviečiamas gegužės 19 d., sekmadienį, 5.30 val. p.p., klubo patalpose: 345A Victoria Park Rd., London, E.9.

Darbotvarkėje: a) klubo veiklos pranešimas; b) klubo finansinis pranešimas; c) klubo komiteto rinkimai; d) revizorių rinkimai; e) Vyno-baro komiteto rinkimai.

Visi nariai kviečiami dalyvauti ir su savimi turėti nario bilietus-pažymėjimus.

Klubo vadovybė kviečia narius siūlyti kandidatus minėtiems vadovybės postams. Kandidatai turi būti klubo pilnateisiai nariai, o taip pat ir abu siūlytojai (Klubo įstatai 10/1). Pasiūlymus įteikti klubo sekretorei.

Nariai, norintieji pasiūlyti susirinkimui rezoliucijas, turi įteikti jas klubo sekretorei 5 dienas prieš susirinkimą (Klubo įstatai — Nr. 6).

Klubo komitetas

PRISIMENANT MOTINAS

Šio popiečio paskutinę dainelę „O, atsimenu namelį..." dainuojant vaikučiams ir suaugusiems, pritariant kanklėms, — ne vienam suspaudė krūtinę. Tai buvo lyg uždėtas antspaudas šiam taip jaukiai, šeimyniškai ir lietuviškai praleistam sekmadienio popiečiui. M. Barėnienės pastangomis ir nenuilstama energija suorganizuotas Motinos Dienos paminėjimas Lietuvių Namuose gegužės 5 d. parodė, kad jungtinėmis jėgomis dar daug ką galima padaryti. Jos nenuilstamas lietuviškas darbas, o ypač pasirodymas jos vedamos Vargo Mokyklos mokinių su lietuvišku žodžiu, dainomis ir muzika, teikia daugiau jėgų senesniems veteranams. Į talką atėjo ir iš Nottinghamo atvykusi grupelė: V. Gasperienė su dukrele Rimute, kuriai pianinu akompanuojant, solistė padainavo šiai progai puikų motinos gyvenimo dainų ciklą — pasaką apie motulę ir jos dukrelę. Gražiai supintą kanklių liaudies dainų šiupinį pagrojo E. Vainorienė ir N. Vainoriūtė. O šios programos žvaigždė tai neužginčijamai buvo Algis Gasperas, inscenizavęs Vytės Nemunėlio „Kaminkrėtys".

Minėjimą Centro valdybos vardu pradėjo E. Šova, įvertindamas motinos svarbumą ir pasiaukojimą kasdieninio gyvenimo eigoje. Paaiškino, kur ir kada buvo pradėta švęsti Motinos Diena.

Pavasario saulutei šviečiant pro langus, minėjimas buvo pradėtas ir užbaigtas gėlėmis. Iš paruoštos raudonų rožių puokštės jaunuoliams buvo pasiūlyta įteikti po rožę minėjime dalyvavusioms savo mamytėms. Šis jautrus gestas suartino visus tolimesnei minėjimo eigai.

Su savo kūryba, skirta motinoms, pasirodė jaunesnieji: Z. Žilinskaitė, E. Augaitytė, A. Gugaitė, R. Gasperaitė ir mažiausieji — Monika ir jos broliukas Paliukas. Akordeonais keletą lietuviškų dainelių pagrojo Z. Žilinskaitė ir E. Augaitytė, o suaugusiųjų vardu motinas pagerbė S. Bosikis S. Santvaro poezija.

Po programos mergaitės įteikė programos vadovams pavasario gėlių. Programą užbaigė E. Šova, padėkodamas visiems už puikų šeimyniškai praleistą popietį. Ypač taip gausiai atsilankiusiems, be kurių paramos šis Motinos Dienos minėjimas tikrai nebūtų buvęs toks sėkmingas.

Salės siena buvo papuošta jaunųjų paišytais paveikslais ir poezija, skirta savo mamytėms.

h.g.

MOTINOS DIENA LONDONO LIET. PARAPIJOJE

Sekmadienis, gegužės 5 d., išaušo pasipuošęs pavasario jaunais lapais ir skaisčia saulute.

Prieš 9-tos ir 11-tos valandos pamaldas, Šv. Kazimiero Klubo Valdybos moterys parapijos svetainėje ir prie bažnyčios durų pasitiko atvykstančias motinas, kiekvienai prisekdamos po raudoną gvazdiką.

11 val. pamaldos prasidėjo eucharistine eisena, nes pagal tradiciją kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį vasaros metu būna Eucharistijos pagerbimas.

Kun. Jonas Sakevičius pasakė motinos garbei pamokslą.

Justino Černio vedamas parapijos choras Motinos Dienos pamaldas gražino giesmėmis; net viena nauja giesme pagerbė motinas — Ateik, Jėzau — Chekubinio, kurią į lietuvių kalbą išvertė kompozitorius Stasys Gailevičius.

Pamaldų metu Pirmąją Komuniją priėmė Ona Michelle Vassiliou.

Pamaldoms pasibaigus, klebonas pakvietė visas motinas dalyvauti vaišėse, kurias paruošė Klubo Komiteto moterys: F. Senkuvienė, Z. Grupiljonienė ir V. Puidokienė. Svetainė buvo išpuošta.

Čia klebonas trumpu žodžiu pasveikino motinas, pristatydamas Pirmosios Komunijos dalyvę ir jos motiną Danutę Liudvinavičiūtę-Vassiliou, kuri vaikus auklėja lietuviškai. Kartu buvo dr. Algis Barančiukas (kuris kalba gražiai lietuviškai) iš Birminghamo su savo motina p. Barančiukiene.

Lietuviška motina — lietuviškos bendruomenės ateitis.

Dalyvis

MIRĖ P. PUKELIAVIČIUS

Balandžio 27 d. Coventryje savo bute rastas miręs Petras Pukeliavičius, 67 m. amžiaus.

Jis gimė 1917 m. liepos 14 d. Dzūkijoje, netoli Lazdijų-Šventežerio ūkininko šeimoje. Karinę prievolę atliko karo sūkury. Į Angliją atvyko 1947 m. Gyveno Leamingtone, paskiau persikėlė į Coventrį. Dirbo geležies liejykloj. Sveikatai pablogėjus, turėjo baigti darbą. Daug metų gyveno sirgdamas. Jį lankydavo ir padėdavo Juozas Gylys.

Laidotuvės buvo gegužės 3 d. Apeigas atliko vietos parapijos kunigas St. Elizabeth bažnyčioje. Palaidotas miesto kapinėse, London Rd. Palydėti susirinko didelis būrys žmonių. Po laidotuvių J. Gylys pakvietė visus L. kluban, kur Coventrio lietuvaitės paruošė vaišes.

Tebūnie Tau, Petrai, lengva svetima žemelė.

J. Krisiunas

DAR VIENAS KAPAS

Gegužės 9 d. gražioje Šv. Šeimos bažnyčioje S. Belfleet buvo atlaikytos šv. Mišios už a.a. Vaclovo Švabinsko vėlę. Laidotuvėse dalyvavo apie trisdešimt žmonių, jų tarpe keturi lietuviai iš Londono. Po Mišių karstas nuvežtas į Wickford kapines, kur dalyviai kartu su kunigu dar pasimeldė ir atsisveikino su Vaclovu.

Kapą papuošė vainikai nuo žmonos, DBLS-gos, vietos konservatorių klubo, draugų ir pažįstamų.

A.a. Vaclovas Švabinskas priklausė DBLS Centriniam skyriui.

Ilsėkis, Vacy, ramybėje.

Manchesteris

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 5 d. Manchesterio ir apylinkės skautai-ės ir rėmėjai surengė M. lietuvių klube Motinos minėjimą, į kurį atsilankė daug žmonių.

Minėjimą atidarė ir pravedė ps. A. Jakimavičius. Uždegti tautines žvakutes pakvietė v.s.v. sl. I. Gerdžiūnienę ir DBLS Boltono ir Manchesterio skyrių pirmininkus H. Vaineikį ir A. Jalovecką. Paskaitai pakvietė H. Vaineikį.

Prelegentas savo paskaitoje skyrė daug gražių žodžių lietuvėms motinoms ir iškėlė jų didelį pasiaukojimą ir meilę savo vaikams, kuriais esame mes patys. Mirusios motinos buvo pagerbtos tylos valandėle. Prelegentas už gražią paskaitą susilaukė daug katučių.

V.s.v.sl. I. Gerdžiūnienė padeklamavo du eilėraščius ir ps. A Jakimavičius vieną, skirtus motinoms.

Visoms motinoms buvo įteikta po kortelę ir gyvų gėlių puokštelę, kuri buvo prisegta prie krūtinių žiedais į apačią. Gėlių gavo ir tėvai. Jiems gėlės prisegtos žiedais į viršų. Visi suko galvas, kodėl taip prisegė. Bet tikrojo atsakymo niekas nežinojo. Minėjimas baigtas giesme „Sveika Marija". Po to motinos buvo pavaišintos šiltu gėrimu ir užkandžiais.

I. Gerdžiūnienė skautų vasaros stovyklai pravedė piniginę rinkliavą.

Ta pačia proga skautų vadovybė nuoširdžiai dėkoja H. Vaineikiui už paskaitą, eilėraščių deklamatoriams, klubui už piniginę paramą ir patalpas, I. ir A. Gerdžiūnams už maisto paruošimą, publikai už atsilankymą ir visiems tiems, kurie prisidėjo prie šio minėjimo.

A. P-kis

Wolverhamptonas

TARPTAUTINĖS MIŠIOS

St. Mary ir St. John bažnyčioje, Snow Hill, Wolverhamptone, gegužės 25 d., 6.30 val. p.p., bus tarptautinės Mišios. Lietuviai yra pakviesti dalyvauti ir gimtoje kalboje skaityti maldas ir giedoti. Vyskupas Cleary atnašaus šv. Mišias. Kiekviena tauta neš dovanas.

Artimos kolonijos prašomos atvykti ir kartu su mumis dalyvauti (atvykti bent 30 min. prieš pradžią, kad galėtume sudaryti savo grupę). Pageidautina, kad kuo daugiau moterų dėvėtų tautinius rūbus.

N. Narbutienė

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO „VICTORIA" FUTBOLO KOMANDOS VAKARAS-ŠOKIAI

Gegužės 18 d., 8 val. vak., Sporto ir Socialinio klubo patalpose, 345A Victoria Park Rd., London, E.9, rengiamas „Victoria" futbolo komandos **Vakaras-šokiai**, kuriuo metu bus įteiktos geriausiam metų žaidėjui ir geriausiam klubo nariui taurės.

Futbolo komanda kviečia lietuviškąjį jaunimą ir vyresniuosius atsilankyti jų vakare, kuris žada būti nuoširdus ir jaukus.

Įėjimas tik trys svarai.

SODYBAI-30 M.

SEKMINIŲ SAŠKRYDIS SODYBOJE

Gegužės 26 d., per Sekmines, D. Britanijos lietuviai paminės 30 metų Lietuvių Sodybos atidarymo sukaktį.

Minėjimas prasidės 11.30 val. pamaldomis, kurias atnašaus Sodybos kapelionas kun. A. Geryba. M. Bajorinas, buvęs Lietuvių Namų Akc. B-vės direkcijos pirmininkas, kuris rūpinosi Sodybos nupirkimu, pasakys pagrindinę kalbą. Gloucesterio tautinių šokių grupė atliks programą.

Visi lietuviai kviečiami šia proga aplankyti Sodybą ir tinkamai atšvęsti šią sukaktį.

LNB-vės Valdyba

Karo aukų prisiminimas

Dail. Elena Gaputytė labai įspūdingu būdu priminė londoniečiams II-ojo pasaulinio karo aukas.

Gegužės 11 dieną „Albion" meno studijoje, Londone, ji įrengė Žiburėlių sceną karo pabaigos 40 metų sukakčiai atžymėti ir karo aukoms pagerbti. Žiburėlių montažai buvo įrengti dviejose salėse.

Pirmoje Studijos salėje buvo pavaizduoti Europos pokariniai metai, ratu išdėstytomis žvakėmis, kurių buvo 40. Antroje — milžiniškas antkapis su šimtais žvakių ir užrašu:

„II-ojo pasaulinio karo metu vien tik Europoje žuvo 50 milijonų žmonių, iš kurių 17 milijonų uniformose ir 33 milijonai civilių, daugumoje moterų, vaikų ir senelių, daug pabėgėlių. Jų atminimui — 500 žvakių, kurių kiekviena simbolizuoja 100.000 žuvusiųjų".

Salėse visą laiką grojo bažnytinė muzika, sukurianti lankytojams mistišką atmosferą, verčianti susikaupti ir pagerbti karo aukas. Lietuviai, apsilankę studijoje, galėjo prisiminti tūkstančius savo tautiečių, asmeniškų draugų bei artimųjų, žuvusių tėvynėje, karo frontuose, tremtyje ir Sibiro taigoje.

Elena Gaputytė praeitą rudenį panašų Žiburėlių montažą buvo įrengusi Vakarų Berlyne, kur viešėjo miesto valdybos kvietimu. Prieš 40 metų, aliantų aviacijai bombarduojant Berlyną, jauna lietuvaitė Anhalter Bahnhof geležinkelio stotyje pabėgėlių minioje sėdo į traukinį ir išvyko į Bavariją. Da bar, po 40 metų, Elena Gaputytė aplankė tą pačią stotį ir stoties aikštėje parodė berlyniečiams savo meną — Žiburėlių montažą.

Mūsų dailininkė pasakoja, kad Berlyno Anhalter stoties rūmai karo metu buvo subombarduoti ir liko tik fasadas, kuris saugojamas kaip architektūrinis paminklas. Už to fasado liko tik plynas laukas: kelio į Bavariją jau nėra...

Londone surengta E. Gaputytės paroda taip pat buvo prie geležinkelio stoties — Kings Cross, tarp to paties karo likusių griuvėsių...

Nottinghamas

KARNAVALAS — CHORO PASIRODYMAS — PASKAITA

Šeštadienį, gegužės 25 d. — 1985 Festivalis Nottinghame.

Kaip ir kasmet, lietuviai dalyvaus miesto metiniame „Carnival" su lietuviškais motyvais išpuoštu sunkvežimiu. Šis įvykis yra svarbus tuo, kad ji organizuoja miesto valdyba ir jame dalyvauja įvairios grupės ir tautybės ir tuo garsina savo vardą. Pernai lietuviams pavyko laimėti trečią vietą savo grupėje. Šį karnavalą stipriai remia DBLJS ir jau užsirašė dalyvauti 22 jaunuoliai.

Sekmadienį, birželio 2 d.

Nottinghamo miesto centre, 3 val. p.p., pasirodys „Gintaro" choras plačiai visuomenei su 30 minučių lietuviškų dainų programa. Šis įvykis yra gana plačiai paskelbtas Midlando spaudoje ir bus transliuojamas per vietinę radiją ir televiziją.

Trečiadienį, birželio 5 d.

East Midlands Womens Gas Federation pakvietė Gilmą Zinkuvienę skaityti paskaitą apie lietuviškus audinius, jų kilmę ir t.t. Paskaita bus iliustruota pavyzdžiais ir skaidrėmis, pavadinta „Looking at Lithuania". Paskaita įvyks the New Mechanics, Birkbeck House, Trinity Square, Nottingham, birželio 5 d. 7 val vak.

PAMALDOS

Huddersfielde — gegužės 19 d., 13 val.
Manchesteryje — gegužės 26 d., 12.30 v.
Nottinghame — gegužės 19 d., 11.15 val., Židinyje.

Gegužinės pamaldos čia vyksta šiokiadieniais ryte 8.30 val., o sekmadieniais 11.15 val.

Derbyje — gegužės 19 d., 14 val., Bridge Gate.

PARAPIJINIS SUSIRINKIMAS

Gegužės 19 d. sekmadienį įvyks metinis Lietuvių Šv. Kazimiero parapijos susirinkimas 4 val. Sporto ir Soc. klubo salėje, Victoria Park Rd., E.9.

Derby

PARODA IR MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS DERBYJE

Lietuvos pašto ženklų, pinigų, meno ir rankdarbių paroda bus Derbyje gegužės 18 d., Ukrainiečių klube, 27 Charnwood St. Parodą atidarys Derby miesto burmistras ir DBLS-gos Centro Valdybos Pirmininkas J. Alkis 11.30 val. ryto. Paroda bus atidaryta iki 9 val. vakaro.

18.30 val. bus **Motinos Dienos Minėjimas** toje pačioje salėje. Paskaitą skaitys DBLS Centro Valdybos p-kas p. J. Alkis. Programą išpildys lietuvių meninės pajėgos iš Nottinghamo, po to seks linksmoji dalis su lietuviška muzika.

Visus vietos, apylinkės ir iš tolimesnių vietovių tautiečius ir svečius maloniai kviečiame atsilankyti pasižiūrėti parodos, pagerbti mamytes ir praleisti laiką lietuviškoje dvasioje.

Anglijos Lietuvių Filatelistų Draugija „Vilnius" ir DBLS Derby Skyriaus Valdyba

PREMIJA, AUKOS STOVYKLAI IR ALBUMUI

DBLS ir LSS garbės narys p. P.B. Varkala ir šiais metais paskyrė 100 sv. premiją geriausiems ir pavyzdingiausiems, lietuviškai kalbantiems, jauniems skautams ir skautėms.

Ona Dainauskienė, pensininkė iš Manchesterio, skautų rėmėja, atsiuntė 5 sv. skautų stovyklai.

Vida ir Henrikas Gasperai iš Nottinghamo — 25 sv. skautų albumui.

Atsidėkodami skautiškos idėjos rėmėjams už aukas, reiškiame nuoširdų skautišką AČIŪ.

Rajono vadija